

לזכות התמים ר' דוד וזוגתו נטשה לאה וילדיהם שיהיו
בן נאים
להצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנה

החזקת מכון 'ביאורים במאמרי רבינו'

מוקדשת להיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
על-ידי ועד ידידי המכון
הרב לייבל ומשפחתו שיהיו בוימוארטען
ר' ירחמיאל מנחם מענדל ומשפחתו שיהיו גולדשמיד
ר' מנחם מענדל ומשפחתו שיהיו גורביץ
ר' יהודה ומשפחתו שיהיו דוידאו
ר' מנחם מענדל ומשפחתו שיהיו פישר
ר' יוסף יצחק ומשפחתו שיהיו קזרנבסקי
ר' מרדכי קנטור ומשפחתו שיהיו

ביאורים במאמרי רבינו

מאמרי הסידות
מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
מבוארים ומפורשים

נעשה ונשמע - שתני דגות בכיטול

מאמר ד"ה
בחדש השלישי ג'ה תשכ"ט

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

קובץ זה נדפס על-ידי ולכות
הרב עמנואל אריה חיים
וזוגתו מרת חנה רחל
ילדים

פעילא ובעלה ר' מיכאל
ובנותיהם ליטל שמחה ואידעל אורה
הרב מנחם מענדל וזוגתו מרת שרה
הת' לוי יצחק, מרים, ביילא שרה

סובבאלאט

שלוחי הרבי במרסיי
להצלחה רבה ומופלגה בהפצת התורה
והיהדות עד ביאת גואל צדק
והוא ינאלנו

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת

מרת דבורה סימה

בת ר' אליהו צבי

איניבנדער

נלב"ע מוצש"ק פ' וארא

ר' שבת ה'תשפ"ד

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת

ר' אברהם חיים ישראל
בן ר' יוסף ע"ה

וזוגתו מרת רעמל ע"ה
בת ר' עזריאל איכל ה"ד

על-ידי ולכות בנם

ר' עזריאל איכל בן רעמל
וזוגתו מרת מלכה בת בתיה

ילדיהם: ישראל, מנחם מענדל, רעמל, רבקה
דינה, דבורה לאה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות מותך הרחבה,
ונחת חסיד, בשמחה ובטוב לבב

ראפאפארט

קובץ זה נדפס לזכות

פנחס בן עזרא

אסתר חיה בת רחל

יעקב בן דוד

גמרא בת מסורה

ראובן בן שלמה

רחל בת אסתר

יעקב בן דוד

מסעודה בת אסתר
להצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו

סעף ד: וזו שבראש חודש "באו מדבר סיני"; "מדבר" הוא שהדבור הוא בביטול, והוא תוצאה מומלד הלבנה. "סיני" הוא שירדה שגאה ליצר הרע, והוא תוצאה מהשלמת בירור נפש הבחמית.

סעף ה: בעומק יותר, החדוש הוא שגם מציאות הלבנה שנוגדה בראש חודש, היא בבחינת נקודה וביטול. וזו הקשר בין שני העניינים בראש חודש סיון - שגם שלימות המידות היא בביטול.

סעף ו: ובוה יובן סברת החוס, כי "ביום" הוא מציאות "והוה" הוא ביטול. ועיקר מעלת ראש חודש סיון הוא דווקא בענין "מדבר" - ביטול במציאות. אלא שבפועל יש מעלה בענין "ביום" וזוהי "יותר מהביטול דמדבר, כרלקמן:

סעף ז: אדמו"ר מהר"ש מכאר שדקדקת נעשה לנשמע היא כמו קבלת עול מלכות שמים שלפני קבלת עול מצוות, וכמו רצוא שלפני שוב. ומוסיק שנתנית הכתרים הם שתי עניינים בסובב. ויש לומר שבכך מתבאר מדוע נתינת הכתרים הייתה דווקא בגלל הקדמת הרצוא של נעשה.

סעף ח: שני הכתרים הם מקיף שלמעלה משייכות לפנימי, ולכן ניתנו רק על הקדמת נעשה לנשמע שהוא קבלת עול מלכות שמים וביטול כל מציאותו לבעל הרצון. ועל-ידי זה גם הביטול דנשמע, של קבלת עול מצוות בכוחות הגלויים, הוא באופן שאין שייך שלא יקיים הצייו.

סעף ט: כמו שברצוא ושובי החלית היא חשוב, כך בנעשה ונשמע - על-ידי שהנעשה הוא הקדמה לנשמע נשלמת הכוונה של דירה בתחתונים, וכן נפעל שהביטול הוא גם במציאות האדם.

סעף י: וזו המעלה בביטול של "יום וזוה" - שהאבה היא בביטול. וחבור הפכים זה נעשה בכח העצמות, כנרמו במילה "זוהי" שמורה על העצמות.

סעף יא: גם ענין "סיני" - שירדה שגאה לאומות, היא מצד הבחירה שבאה מעצמות. וגם מה שירדה שגאה ליצר הרע, הוא כיוון שעל-ידי בירור וזיכרון הגוף מתגלה העצמות. ומכל מקום, למרות שעל ידי שהמציאות היא בביטול מתגלה כח העצמות. הרי על-ידי הביטול דעצם הנשמה - נעשה המשכת העצמות במתן תורה. וזו מה שהאחדות שמצד שורש הנשמה עוררה המשכת העצמות.

סעף יב: עיקר ענין "ביום וזוה" הוא בחדוש השלישי, כי עיקר העניין בניסן הוא ספירת המלכות, ובאייר מקבלת מיסוד, ובסיון מקבלת מתפארת שבו מתגלה שם העצם. ועל ידי ההבנה לקבלת התורה בבירור המידות, ביטול ואהבת ישראל, זוכים לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

מילואים

לביאר ז: שער הנ"ל הוא ההמשכה מהכתר לבינה. ולפי זה צריך ביאור מדוע נקרא בשם "שער", שהרי אינו יוצא אל המידות עצמן? ואולי אפשר לומר שבאמת זהו שער מסוג אחר, שמ"ט שערי בינה הם 'שער ציאה' אל המידות. אבל שער הנ"ל הוא 'שער כניסה' שדרכו נמשך הכתר אל הבינה.

לביאר נב: (8) יש להעיר שהבחירה אינה קולא, אלא חומרא. אין הפירוש שמכיון שבכר אין מעלה, אזי האהבה אליו קטנה יותר. אלא להיפך, כאשר האהבה היא מצד מעלת הדבר - אזי הינה מוגבלת לפי מעלותיו. אין כאשר בכר מצידו, מכיוון שאינו מוגדר, הגורמת לכך שיששראל ירצו והאומות יתנגדו.

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת הו"ח התמים ר' יעקב בן הרה"ח מאיר צבי ע"ה **סטמבלר** חסיד נאמן ומסור לכ"ק אדמו"ר נשיא דדרנו נלב"ע י"א ניסן ה'תש"ע ת.נ.צ.ב.ה.

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת מרת **גרציה** בת נסים ע"ה, מרת **אסתר** בת מרדכי ע"ה, ר' **אבי** בן יצחק, ר' **יעקב** בן יהושע ע"ה ולזכות **אביגיל** בת הדר לברכה והצלחה והתפתחות למעלה מן המשוער **תמר** בת הדר, **יאיר** בן הדר, **אסתר** בת שרה, **יצחק** בן אסתר, **רחל** בת גביה לברכה והצלחה

סימה בת אסתר, **רבקה** בת לידה, **משה** בן ויקטוריה, **אבי** בן שרה, **אורי** בן שליה, **ניסים** בן אסתר, **אורי** בן דליה, **זיו** בן עדי לרפואה שלמה **חנה** אורה בת אמירה, **רחל** חנה ומרדכי **אליהו** בני ליאת שולמית לזיווג והגון **בר שירה** בת גלית לזיווג הגון **אדזה** בת מרים לפרי בטן **איויל** בן אסתר וזוגתו **הדר** בת רחל לפרנסה בשפע והצלחה רבה בכל אשר יפנו

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת ר' **משה** בן ר' **לייב** ע"ה **בורודא** על-ידי ולזכות בנו להצלחה רבה ומזופלגה ומשפחתו שיחיו **בכ"ל** אשר יפנו

קובץ זה נדפס על-ידי ולזכות **בנימין אהרן** בן עלא וזוגתו מרת **שרה אסתר** בת דינה לדיהם **חנה** לאה, **יעניה**, **זעלדא**, **דובער** שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריות **להצלחה** רבה ומזופלגה **בכ"ל** אשר יפנו

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת מרת **חנה** בת ר' **זלמן יואל** נלב"ע ט' שבט תשע"ו **נדפס** על-ידי ולזכות בנה ר' **ראובן** ומשפחתו שיחיו **קיל** להצלחה רבה ומזופלגה **בכ"ל** אשר יפנו

קובץ זה נדפס על-ידי ולזכות ר' **דינאל** וזוגתו מרת **יהודית** למנת רוח חסידית אמיתית מילדיהם **שירלי** ובעלה לוי **יצחק** שיחיו **גבאי**, **חיה** **מושקא**, **שרה רחל**, **מרים ריזל**, **חנה** שיחיו **אורך** ימים ושנים טובות

כב ביאורים במאמרי רבינו

סיכום: גם עניין "סיני" – שירדה שנאה לאומות, היא מצד הבחירה שבאה מעצמות. וגם מה שירדה שנאה ליצר הרע, הוא כיוון שעל-ידי בירור וזיכוק הגוף מתגלה העצמות. ומכל מקום, למרות שעל ידי שהמציאות היא בביטול מתגלה כח העצמות, הרי על-ידי הביטול דעצם הנשמה – נעשה המשכת העצמות במוחן תורה. וזהו מה שהאחדות שמצד שרש הנשמה עוררה המשכת העצמות.

(יב) וזהו כחודש השלישי ג' ביום הזה ג', זהגם שהענין דיום הזה הוא ככל ראש חודש, עיקר הענין דיום הזה הוא כ(ראש) חודש השלישי. והענין הוא (כמבואר בדרושי הצ"צ²³), דחודש הראשון הוא בחינת סיהרא, מלכות. דהגם שגם בראש חודש ניסן יש היחוד דשמשא וסיהרא (ז"א ומלכות), מכל-מקום, בראש חודש ניסן, העיקר הוא המלכות. וחדש אייר נק' זויג', הוא היסוד שמאיר במלכות²⁴. וזה שהיסוד נקרא זוי הוא לפי שהוא זוי הארה בלבד. ובחודש השלישי מקבלת המלכות מת"ת, דבת"ת הוא הגילוי דהו"ה שהוא שם העצם²⁵. היינו שהגילוי דחודש השלישי הוא לא זוי (כהגילוי דחודש אייר), אלא גילוי העצם. ולכן, עיקר הענין דיום הזה הוא בראש חודש סיון, כחודש השלישי.

רעל-ידי ההכנה לקבלת התורה כחודש השלישי ביום הזה (ראש חודש סיון) – הן בבירור המדות דנפש הבהמית (סיני), והן בהכיסול (מדבר) דנפש האלקית, ובפרט בהענין דכאיש אחד בלב אחד נשזו (אהבת ישראל) היא כל התורה כולה ואיך פירושה הוא²⁶] – זוכים לקבלת התורה כשמהה ובפנימיות, וממשיכים זה על כל השנה כולה.

סיכום: עיקר ענין "ביום הזה" הוא כחודש השלישי, כי עיקר הענין בניסן הוא ספירת המלכות, ובאייר מקבלת מיסוד, ובסיון מקבלת מתפארת שבו מתגלה שם העצם. ועל ידי ההכנה לקבלת התורה בבירור המידות, ביטול ואהבת ישראל, זוכים לקבלת התורה כשמהה ובפנימיות.

⁽⁷³⁾ אורח"ת תורה ד"ה זה (ס"ע תשעב ואילן).
⁽⁷⁴⁾ מלכים א ג, א. ר"ה י"א, א. ח"צ ק"ז, ב.
⁽⁷⁵⁾ ח"צ שם, תוכא בלק"ת כפרת ג, א. אורח"ת פכ"ח.
בתעלות ע' שס'.
⁽⁷⁷⁾ שבת לא, א.

סיכום כללי

סעיף א: התוס' מקשים מדוע לומדים שבני ישראל הגיעו למדבר סיני בגזירה שווה מהמילים "ביום הזה" ולא מהמילה "מדבר". וצריך להבין סברתם, שהרי הגזירה שווה מ"ביום הזה" מתאימה הרבה יותר.

סעיף ב: בחג השבועות נמשך שער הנו"ן שהוא הכתר, וזהו שבמתן תורה ניתן הכח ללמוד מתוך ביטול, כפירוש "ידבר ג' לאמר" – שהלומד חוזר על דברי הקב"ה. ולכן באו למדבר סיני בראש חודש, שזמן מולד הלבנה הוא מוכשר לגלות כח הביטול.

סעיף ג: בפרטיות יותר, יש בראש חודש שני עניינים שנדרשים כהכנה למתן תורה: א. שלמות האדם על-ידי בירור המידות והמשכת מ"ט שערי בינה. ב. הביטול דמולד הלבנה.

פתח-דבר

בשבת והודיה לה' יתברך, מוגש כזה לפני ציבור הלומדים מאמר נוסף בסדרת 'ביאורים במאמרי רבינו'.

מאמר זה נאמר על-ידי כ"ק אדמו"ר בהתוועדות שבת פרשת במדבר, ערב ראש חודש סיון ה'תשכ"ט, ויצא-לאור מוגה בקונטרס ראש חודש סיון ה'תש"נ.

בקונטרס זה נוספו למאמר קיצורים וסיכומים, ונתבאר העניינים והמושגים המובאים בו.

הביאורים נלקטו ונכתבו על ידי הרה"ת ר' מנחם מענדל שיח"י אשכנזי, והסתייענו רבות בהסברים שהשמיע הרה"ת ר' יואל ע"ה כהן בהודמוניות שונות.

תודתנו נתונה להרה"ת לוי יצחק שיח"י אפשטיין על כתיבת הסיכומים ועריכת הביאורים.

כמו כן אנו מודים להנהלת קה"ת על נתינת רשות מיוחדת להדפסת המאורים.

מאמר מבואר זה, מצטרף למאמרים ושיחות שיצאו לאור על ידינו בשנים קודמות, ובייחוד לסט הספרים "ביאורים במאמרי רבינו", שני כרכים, המאגד שלושים ואחד מאמרים.

בשעה טובה ומוצלחת יצא לאור הספר השלישי בסדרה, הכולל שבע-עשרה מאמרים נוספים מסודרים לפי מועדי השנה, ערוכים מחדש בצורה בהירה. את הספרים ניתן להשיג בקה"ת ובחנויות הספרים המובחרות.

כבר אמר דוד המלך, "שיגאות מי יכין" (תהלים יט, ג), ויתכן שנפלו אי-הכנות בעניינים המביאורים. על כן בקשתנו שטוחה בפני ציבור המעיינים לשלוח אלינו את הערותיהם ונתקנן בהודמוניות הראשונה א"י"ה.

הי רצון מהשי"ת שהעיסוק ברא"ח ככלל ובתורת רבינו במיוחד, יזיז את קיום הייעוד: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיה י"א, ט).

ראש חודש סיון ה'תשפ"ו

כתובת למשלוח הערות: ת.ד. 485 כפר חב"ד. או: mm.ashkenazi@gmail.com

ביאורים במאמרי רבינו

(א) **וַיֵּשׁ** לומר, שזהו גם הקשר דביום הזה עם (מדבר) סיני, שירדה שגאה לאומות העולם שלא קיבלו בו את התורה.⁶³ דכמג⁶⁴ שישאל קיבלו התורה מפני שכפה הקב"ה עליהם הר כניגות⁶⁵ התגלות האהבה לישראל⁶⁶ נג – ואזכ את יעקב⁶⁶, כמובן הוא בנוגע לאומות העולם שלא קיבלו את התורה שזוה מפני שירדה שגאה לאומות העולם – ואת עשו שנאת⁶⁶. וזה שואזכ את יעקב ואת עשו שנאזי הוא לא מפני המעלה דישראל, כי זה גופא שהחזירה הקב"ה (לתורה) על כל אומה ולשו⁶⁷. מוכיח שנתינת התורה היא ממקום נעלה ביותר, שכל המעלות, כולל גם המעלה דבנים אחס לה' אלקיכם⁶⁸, אינם תופסים מקום שם, ושניהם (ישראל ואומות העולם) שוים – הלא אח עשו לייעקב⁶⁶, אלא שבבחינתו החפשית בחר להיות ואזכ את יעקב ואת עשו שנאזי נג. וזהו הקשר דביום הזה עם מדבר סיני, דזה שירדה שגאה לאומות העולם הוא לפי שכך בחר בבחירתו החפשית (כנ"ל), ואמיתית ענין הבחירה הוא רק בהעצמות נג, ועל דרך זה הוא גם בנוגע להענין דסיני שירדה שגאה ליצר הרע (שבשרא⁶⁹), שעלידי זה ניתן לבדד המדות דנפש הבהמית, שהוא עלידי גילוי כח העצמות. דזה

⁽⁶³⁾ שבת פט, סע"א ובפרש"י שם.
⁽⁶⁴⁾ בתבא לקמן ראה (על דרך זה) לקו"ת ראה כב. א. ובכ"מ.
⁽⁶⁵⁾ תו"א מגי"א צח, ד. לקו"ת ראה כב. א. ובכ"מ.
⁽⁶⁶⁾ מלאכי א. ג.
⁽⁶⁷⁾ 1309.

ביאורים במאמרי רבינו

נג "ד"ר כניגות .."
כמו שזיכור הוא פעולה שמכריחה את השני להיות בקיוב אליו, כך האהבה היתה באופן של 'כמים הפנים', שמכריחה את האזכ לאהוב בחזרה. וזהו ענין "ד"ר כניגות", כי אהבה עליונה נקראת "ד", כמאמר חז"ל (פסחים מה א) שאבהם, שמדתו מדת החסד והאהבה, קראו הר. וענין 'כניגות' הוא שהגזית דבר שמקוף סביב מכל צד.

נג "בבחינתו החפשית"
בעם ישראל ישנן מעלות שאין באומות העולם, וכמו שגם הפחיתים שבהם מלאים מצוות כרימות, וכן יש בהם את כחם את מעלת 'בנים' שהיתה כבר ביציאת מצרים קודם מתן תורה. ואף-על-פי-כן החזיר הקב"ה את התורה על כל אומה ולשו. כי מעלות תופסות מקום בדוגה של השתלשלות. וגם מעלת 'בנים' תופסת מקום רק בדוגה שמוזכרת בגדר אב (בה יש אהבה טבעית ומוכרת לבן). אבל העצמות אינו מוגדר בשום גדר, ולכן לבני ישראל ואומות העולם שוים. אלא שכל זה הוא מצד ישראל ואומות

העולם מצד עצמם, אך בבחינתו החפשית בחר לאהוב

את ישראל ולשנוא את אומות העולם. וראה במילואים (א).

אכן יש מקום להקשות, שאם הקב"ה בחר לשנוא את האומות, מדוע הציג להם את התורה? הביאור בזה ראה במילואים (ב).

נג "אמיתית ענין הבחירה הוא רק בעצמות"
"בחירה", פירושה, החלטת של האדם מצידו, בלי שהיה שום דבר היצני שהכריחו לבן. אולם, אילו היה בדבר תנחור איזו מעלה שתופסת מקום אצל הבחור והיא שהביאה אותו לרצות בדבר, אין כאן "בחירה" בדבר, אלא "הכרח" לבחור בו.

וכגון, כאשר דוגה המוגדרת בגדר מסוים ודעה בדבר השייך אליה, אי אפשר לומר שהיא 'בחרה' בוה, כיון שהיתה 'מוכרת' לרצות בכך מצד גדיה וטבעיה. למשל, כאשר שכל מעדף דברי חכמה על פני דברים אחרים, אין כאן 'בחירה' בחכמה, אלא 'זכירה', שהרי הוא מוגדר בגדר שכל ובור שיראה חשיבות רק בחכמה. ואם כן, הרי בחירה אמיתית

בחדש השלישי ג' ה'תשכ"ט

סיכום: התום מקשים מדוע לומדים שבני ישראל הגיעו למדבר סיני בגיוריה שוה מהמילים "ביום הזה" ולא מהמילה "מדבר". וצריך להבין סברתם, שהרי הגיורה שווה מיביום הזה מתאימה הרבה יותר.

(ב) **וַיִּוָּכַח** זה עלפי המבואר בתו"א ד"ה זהו, דעיקר¹ ד קבלת התורה הוא כמ"ש (בהתחלת הענין דמתן תורה¹³) וידבר אלקים את כל הדברים האלה

לאמר, דפירוש תיבת לאמר בפסוק זה ה' הוא שבשעת מתן תורה הכח לכל אחד מישראל, שלמור התורה שלו [כל הדברים האלה, שקאי גם על כל התורה כולה]¹⁴ יהיה באופן דלאמר, לחזור הדברים שהקב"ה אומר, כמ"ש¹⁵. תען לשוני אמרתן, שהתורה היא אמרתן, שלשוני תען כעונה אחר האומר. ודויד השייכות דמתן תורה לחג השבועות¹, דבחג השבועות הוא המשכת הכתר [וכידוע¹⁶ בפירוש הכתובי' תספור חמישים יום, שבחג השבועות נמשך שער הגו"ן דבינה, ושער הגו"ן הוא הכתר¹⁷], וזה שבמתן תורה ניתן הכח שלמור התורה דישראל יהיה תו"א ע"פ ואלך. ועוד.

⁽¹⁾ 11 יתרו טו, סע"ג ואילך (ועם הגהות – באוה"ת יתרו ע' תשע ואלך. שם ב' כ"ד ח' ע' ב'תחמה ואלך).
⁽²⁾ וראה גם הוספות לתו"א יתרו (קת, סע"ג ואילך). ד"ה זה בסה"מ תקס"ו ע' קמו ואילך. תו"ת יתרו שסו, ב ואילך [בהוצאת החדשה – ח"ב תנא, א ואילך]. סה"מ תו"ת ע' פח ואילך. ועוד.

⁽³⁾ 12 כ"ה בתו"א שם טו, ב. וראה לקמן הערה 57.
⁽⁴⁾ 13 יתרו כ. א.

ביאורים במאמרי רבינו

ד "דעיקר קבלת התורה"
מכיון שהאבות והשנבים למור תורה וקיימו מצוות גם קודם לכן, הרי עיקר החדוש בקבלת התורה אינו בעצם האפשרות ללמוד תורה, אלא בענין הביטול שבו כלהלן.

ה "תיבת לאמר בפסוק זה"
בפסוק זה אי אפשר לפרש את תיבת "לאמר" –

כפי שמפרשים בכל מקום – שיאמר לאחרים שלא היו נבחרים במקום וממילא לא שמעו, משום שהפסוק נאמר במעמד הר-סיני שבו נכחו כל בני (ואפילו נשמות) ישראל, כמו שנאמר (דברים טו ט"ז) "את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה עמנו עומד היום" (ראה תו"א יתרו טו. ט).

ו "לחזור הדברים שהקב"ה אמר"

היינו שבנתינת התורה ניתן תכח ללימוד באופן

⁽¹⁴⁾ ראה ד"ה יתרו ג' אכ"י ג' התשכ"ח ס"א (לקמן ע' שכב). וט"ו.¹

⁽¹⁵⁾ תהלים קטו, עב.

⁽¹⁶⁾ לקו"ת פרשתנו (במדבר) יב. א. ונדח.

⁽¹⁷⁾ אמור כט, טו.

⁽¹⁸⁾ לקו"ת שם. וראה גם הוספות לתו"א שם (טו, ג).

של ביטול מוחלט - שחזרו על דברי הקב"ה. ובהמשך המאמר (סעיף 1) כותב שהוא "על דרך דבר ה' בפי הנביא".

בענין זה מסופר על רבינו הוקן שחזר פעם נאמר, ואחר כך נודע לו מוכר וביקש לדעת מה אמר, כביכול לא ידע מאומה. כשחזרו בפניו המאמר התפעל מתוכן הדברים והתבטא א' גישמאקע מאמר".

ז "השייכות דמתן תורה לחג השבועות"
למרות שבעצם הם שני ענינים שונים: א. מתן תורה. ב. יום החמישים הבא לאחר סיום ספירת העומר.

ח "שבח השבועות נמשך שער הגו"ן דבינה, ושער הגו"ן הוא הכתר"

שער הגו"ן הוא השלמות הנמשכת מהכתר לספירת הבינה (וראה בעקרת רבינו 18, המציין

בחדר השלישי ג' ה'תשכ"ט

הוא עלידי המשכת העצמות, שבכח העצמות הוא לחבר שני הפכים מה (ביטול ומציאות) ט.

יָישׁ לומר שזה מרומז גם כלשון הכתוב ביום הזה. דהנה מבואר בלקי"ח⁵⁸, שלשון ״זה״, שהוא דבר שאפשר להראות עליו באבע ולומר זה, הוא רק בהקב"ה, כמ"ש⁵⁹ זה אילי ואנוהו, כי מלאו כל הארץ כבודו⁶⁰. ומבואר במק"א⁶¹ דאמיתית הענין ד"זה" הוא רק בהעצמות. כי פירוש ״זה״ הוא שהדבר שאומרים עליו ״זה״, הוא מציאותו של הדבר, וכיון שכל הנמצאים, כולל גם הגילויים הכי נעלים, מציאותם אינה מצד עצמם ותלוי"ה ברצון העצמות⁶². ג. איאפשר לומר עליהם בשלמות זה הדבר, ואמיתית הענין ד"זה" הוא רק בהעצמות. וזהו ביום הזה, שגם המציאות דהתפשטות (יום) הוא בביטול (הזה), הוא עלידי גילוי כח העצמות, יום (גילוי) הזה.

סיכום: זהו המעלה בביטול של ״יום הזה״ – שהאבה היא בביטול. וחבור הפכים זה נעשה בכח העצמות, כנרמז במילה ״הזה״ שמורה על העצמות.

	<div><div></div><div><div>58) ראה לב.ג.</div></div></div>
<div><div></div><div><div>59) בשל"ט טו. ב. וראה פרש"י עה"פ. שמד"ר ספכ"א.</div></div></div>	<div><div></div><div><div>61) ראה ד"ה זה היום תחלת מעשיך, דכ"ש אול התשל"ג (פה"מ תשל"ע ע' 485). וכו"מ.</div></div></div>
<div><div></div><div><div>62) ראה סו"מ ה'תשי"א ע' 25 ואילן. וראה שם ע"פ 35.</div></div></div>	<div><div></div><div><div>60) ישעי' י. ג.</div></div></div>
 כאורים במאמרי רבינו	

זה נמשכת הכוונה של ידיה בתחתונים, הוא השלמת כוננת העצמות.

והחילוק בין שניהם: הענין הראשון, אמנם הוא מעלה ישנה רק בעצמות, אבל סוף סוף זוהי מעלה. ולכן היא נובעת רק מהפלות העצמות, כיוון שהעצמות עצמו אינו מוגדר במעלות. לעומת זאת הענין השני, הרי כל עניינו הוא השלמת כוננת העצמות.

ג. ״תלוייה **כיצון העצמות**״
הדגש הוא על כך שתלויים **כיצון** העצמות. כי גם אור השמש, הרי מציאותו תלויה בשמש. אבל סוף סוף השמש מוכרתה לאור, ובכך יש מצידה נרנית מקום לאור. שהרי גדר השמש הוא שמציוד צריך להיות אור. ואם כן, אם אצלו האור הוא נדר-מה. מה- שאירך למעלה, כיוון שהמשכת התלויים היא ברצונו, הרי מציוד אינו מוכרח בשום דבר, ואם כן, אין לגילוי מצד עצמו שום מציאות.

כאורים במאמרי רבינו

בתכלית הביטול, שאינו מציאות לעצמו כלל והוא רק כעונה אחר הקורא, הוא לפי שבמתן תורה נמשך גילוי הכתר ט (כדלקמן סיני ט ז).

יָזַחן בחדר השלישי ג' ביום הזה באו מדבר סיני, שבראש חודש סיון היתה ההכנה לקבלת התורה, כי בראש חודש הוא מולד הלבנה, שאז (בעת המולד) היא נקודה בלבד, וזה מורה על הביטול שלה, דלית לה מגמה כלום¹⁹ (אין לה מעצמה כלום)²⁰. וכך הוא בישראל שדומין ומוינן ללבנה²⁰. א. שבראש חודש הוא זמן המוכשר לגלות כח הביטול שישנו בכל אחד מישראל. ולכן בראש חודש סיון הוא ההכנה לקבלת התורה, שלימוד התורה דהאדם יה"ה בביטול, כעונה אחר הקורא.

סיכום: בחג השבועות נמשך שער הנר"ן שהוא הכתר, וזהו שבמתן תורה ניתן הכח ללמוד מתוך ביטול, כפירוש ״ידבר ג' לאמר״ – שהלומד חוזר על דברי הקב"ה. ולכן באו למדבר סיני בראש חודש, שזמן מולד הלבנה הוא מוכשר לגלות כח הביטול.

ג. **וממשיך** בהמאמר עוד **כיאור כזה שבראש חודש סיון הוא ההכנה לקבלת התורה, דבצאת ישראל ממצרים התחילו לספור ספירת העומר**²¹,

	<div><div></div><div><div>19) זהו ח"א קפא. א. וראה גם שם לב. ג. רמט. ב.</div></div></div>		<div><div></div><div><div>21) כ"ה הלשון בתר"א שם (טו, ג). וי"ל שהכוונה ח"ב קמה. ב. רטר. א. ח"א קיג. ב. ועוד.</div></div></div>
<div><div></div><div><div>20) סיכה כט. א. כ"ד פ"ז, ג.</div></div></div>			<div><div></div><div><div>היא להעבדה דספירת העומר ברותנות.</div></div></div>

== **כאורים במאמרי רבינו** ==
למאמרים בהם מבואר ענין זה בכמה אופנים). וזה נעשה בחג השבועות, לאחרי תיקון מ"ט שערי בינה בימי ספירת העומר, כפי שיבואר להלן. הטעם לכך שנקרא שער הנר"ן דבינה, ראה במילואים לביאור יג.
ט. **״בתכלית הביטול.. שבמתן תורה נמשך גילוי הכתר״**
שכן דוקא מצד דרגת הכתר שאין בה ערך לעולמות יכול להיות ביטול בתכלית. מה-שאירכן מצד אור הממלא וסדר ההשתלשלות יש ערך לעולמות ולכן אין מקום לביטול מוחלט זה.

י. **״נקודה בלבד.. לית לה מגימא בלום״**
היינו שבכל החדש הלבנה מאירה על ידי שמקבלת מהשמש, וביטול זה מתגלה וניכר בכך שבעת המולד היא נקודה בלבד.

ובביאור הדבר יש שתי דעות: א. הלבנה היא

^[1] ד"ה פטרס

^[2] מזורז הלבנה, ופירוש 'זמון' הוא שחשוב החדשים הוא לפי בעיית רבינו 200, "מה הלבנה הוה שולטת בלילה ביום כך יעקב יש לו חלק בעולם הוה ובעולם הנא". וכן בנוסח קידוש לבנה אומרים "שהם עתידין להתחדש כמותה" - "להתחדש מגלותם כמותה" (רש"י סנהדרין פג, ב.

ביאורים במאמרי רבינו יח

להוסיף, שהמעלה דנשמע שעליידי הקדימה דנעשה על הענין דנעשה עצמו הוא גם בהביטול. כי הביטול דנעשה (מצד עצמו) הוא שאינו מציאות לעצמו (והוא רק עבדו של המלך), ועליידי הקדמת נעשה לנשמע, שהביטול דנשמע הוא דוגמת הביטול דנעשה, הביטול הוא גם בהמציאות מה האדם מ.

סיכום: כמו שברצואי ושוב' החכלית היא חשוב, כך בנעשה ונשמע – על-ידי שהנעשה הוא הקדמה לנשמע נשלמת הכוונה של ידירה בתחתונים, וכן נפעל שהביטול הוא גם במציאות האדם:

י"ד) **ועל** דרך זה הוא בשני הענינים שבראש חודש סיון, הביטול דיום הזה והביטול דמדבר²³, שהמעלה דהביטול דיום הזה על הביטול דמדבר הוא בשני ענינים. שהביטול דיום הזה (שהאהבה היא כביטול) הוא גם בהמציאות האדם. ושעליידי זה דוקא נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים.

ליש להוסיף. דזה שהביטול דיום הזה נמשך גם בהמציאות האדם [וגם לאחר הביטול שנמשך בהמציאות הוא (לא ביטול היש, אלא) ביטול במציאות מ].

⁽⁵⁷⁾ ועל דרך זה הוא דביטור התורה והשנת התורה, דמעלת הייבוי דתורה היא שהוא באופן דעונה אחר הקרא* – ביטול; ומעלת ההשנה דתורה היא – שגם השכל האדם (ה"מציאות" שלו) נעשה אז עם התורה.

ביאורים במאמרי רבינו

מה "שהביטול דנשמע הוא הגמות הביטול דנעשה"
 בדרך כלל מבואר בחסידות שיש שתי דוגות: דרגה אחת, בה העולמות אינן מציאות כלל – ביטול במציאות, ודרגה שניה, בה העולמות תופסים מקום ולכן עבודת האדם היא להגיע לביטול היש.

אבל כאן מחדש פעל ידי הקדמת נעשה לנשמע, יכול לפעול "שהביטול דנשמע הוא בדוגמת הביטול דנעשה", היינו שגם העבודה של 'שוב' וקבלת עול מצוות, הקשורה למציאות האדם, נעשית באופן של ביטול מוחלט עד שלא שייך אחרת.

מו "המעלה .. הוא גם בהביטול .. הביטול הוא גם בהמציאות הראה"²⁴
 כלומר, המעלה היא שהביטול מקיף גם את המציאות: בקבלת עול מלכות שמים לבדה הביטול הוא כזה שהוא איננו אך באם תהיה לו מציאות, היא נתנגד לביטול. והיו ביטול מוגבל. אך בנשמע שאחרי (אלקות).

בחדש השלישי ג' ה'תשכ"ט

שחיא הכנה לקבלת התורה, וז' השבועות דספירת העומר (שבועה שבועות הספר לך²²) הם כנגד ז' המדות, ובראש חודש סיון שהוא יום ג' דשבוע הז' ישנם כבר ג' המדות חג'ית (שהם עיקרי המדות) דספירת המלכות, וכאילו שישנו כבר כל שבוע הז', ולכן בראש חודש סיון באו מדבר סיני כי אז נשלם עיקר ההכנה למתן תורה.

ליש לומר, דזה שמבאר בהמאמר שני ביאורים כזה שבראש חודש סיון הוא ההכנה לקבלת התורה, הוא, כי בהזכנה לקבלת התורה שני ענינים. השלימות האדם, שבכני שיהיה ראוי לקבל התורה צריך להיות בתכלית השלימות²³. והביטול שלו. דכיון שהתורה היא למעלה באין ערוך מהאדם (במלשיכון מזה שהיא למעלה מעולמות העליונים), לכן, כאשר האדם הוא מציאות, המציאות שלו היא (כמו) היפך התורה²⁴, וככדי שהאדם יקבל את התורה הוא עליידי הביטול שלו י. ולכן מבאר בהמאמר, דזה שבראש חודש סיון באו מדבר סיני והיו מוכנים לקבל התורה, הוא, כי בראש חודש סיון ישנם שני הענינים. זה שבראש חודש הוא מולד הלבנה, שאז היא נקודה כלבד, כיטול. וזה שבראש חודש סיון נשלמו עיקרי המדות (גם) בספירת המלכות – שלימות האדם. ושני ענינים בהשלימות האדם שנעשית עליידי ספירת העומר. ספירת העומר הוא ענין כיוון היוכך המדות, ושעליידי ספירת העומר הוא המשכת מ"ט פערי כנה²⁵ י.

⁽²²⁾ ראה טו, ט.
⁽²³⁾ ולהעיד מתחומא יתרו ח [ועל דרך זה בכמב"י פ"ו, א] "אינו דין שאמן את תורתו לבלי מומין" יק"ן נחמא מילא.
⁽²⁴⁾ ראה עירובין נה, רע"א: לא בשמים היא, לא תמצא [התורה] בגסי רוח. וראה סוטה ה, א: כל אדם שיש בו גמטא הרתה, אמר הקב"ה אין אני יהוא יכולין לדרו בעולם.
⁽²⁵⁾ ויש לומר, שבדורו זיכרון המדות הוא שלא יהיה בו חסרון ומום, המפשכת מ"ט פע"ב הוא ענין השלימות ("אתר שלים") בדוגמת "כילי" ד' לשער הנניח (ראת לק"ת במדבר יב, ב. שה"ש כד, סע"א ואילן).

ביאורים במאמרי רבינו

יב "בתכלית השלימות .. עליידי הביטול שלו"
 לכאורה תמוה: מדוע צריך להיות בתכלית השלימות, הרי התורה היא באין ערוך אליו, שלכן נדרש ביטול, ומה תעוור השלימות שלו?

ויבן בהקדים בביחס אל התורה ישנם 3 סוגי אנשים: א. עם הארץ שאינו יודע כלום ובמילא הוא בשפלות. ב. יהודי שלומד ומבין ומרגיש את שלימותו. ג. למדן מאוד גדול שמבין שהתורה היא בעצם הרבה יותר עמוקה ובאין ערוך למה שהעליה להבין, הרי שדווקא אצל השלישי, בכלל מעלתו – הביטול נקלט ומתקבל בתוכו.
 וזו החשיבות של שני הענינים – השלימות והביטול: השלימות נדרשת כבסיס, כיוון שצריך לקבל את התורה ובהשגה. ומאיך, דווקא שלימות זו היא ובענין שער הנניח' ראה במילואים.

סיכום: בפרטיות יותר, יש בראש חודש שני עניינים שנדרשים כהנה למתן תורה. א. שלימות האדם על-ידי בירור המידות והמשכת מ"ט שערי בינה. ב. הביטול דמוּלד הלבנה.

ד) וזהו כיום הזה באו מדבר סיני, ומבאר בתו"א, דמדבר הוא מלשון דיבור, ונקרא מדבר בתוספת מ' (דמ' הוא מאותיות האמתי"ן שמורים על הקטנת הענין²⁶ טו) להורות שהדיבור הוא כביטול. [וענין זה שייך גם למדבר כפשוטו, ארץ לא זרעה²⁷, דכשהדיבור הוא על-פי שכלו ורצונו, השכל והרצון הם הזרעה של-לידי זה הוא צמיחת הדיבור. וענין מדבר ארץ לא זרעה הוא שהדיבור דתורה שמדבר הוא דבר ה' ואינו זרוע משכלו ורצונו²⁸]. וסיני הוא שירדה שגאה לאומות העולם²⁹, והוא שהתורה נקראת תושי"ק³⁰ לפי שמתשת כח הסטרא אחרא. ויש לומר, דזה שביום הזה באו מדבר הוא לפי שביום הזה (ראש חודש) הלבנה [וכן ישראל שמונין ללבנה] היא נקודה בלבד, וזה שביום הזה באו סיני שירדה שגאה ליצר הרע³¹ הוא לפי שביום הזה (ראש חודש סיון) נשלם הכיורו של עיקרי המדות ונפש הבהמית.

סיכום: וזהו שבראש חודש "באו מדבר סיני": "מדבר" הוא שהדיבור הוא בבטול, והוא תוצאה ממוּלד הלבנה. "סיני" הוא שירדה שגאה ליצר הרע, והיא תוצאה מהשלמת בירור נפש הבהמית.

ה) וצריך להבין, לפי הנ"ל, זה שבראש חודש סיון נשלמו עיקרי המדות הוא ביאור בשלימות האדם, ובהדרוש שבתו"א מקשר זה עם זה שבראש

²⁶ תובא בתורה אור שם טו, ריש ע"ז. סה"מ תקס"ז
 שם ע"ק. ת"ח"ט שם שט"ג, ב [שם רה, ד].
²⁷ לשון הכתוב - ירמ" ב. ב.
²⁸ סד"ה זה תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע"ב צד), וראה גם

ביאורים במאמרי רבינו

יד בהערת רבינו 25 "בדוגמת כלי" מצד אחד, שעו הנ"ל הוא באין ערוך לעבודת הנבואים, ומצד שני מותב כאן שבירור וזיכרון המידות הוא 'בדוגמת כלי'. ואולי אפשר לומר הכוונה בזה, שבאמת העבודה מצד עצמה אינה בערך לשעו הנ"ל, אבל הקב"ה הוליש שלמות זאת, כאשר האדם ימשיך את מ"ט שערי בינה, ייחשב לו הדבר כמו כלי וימשיך לו שעו הנ"ל. ולכן הוא רק 'בדוגמת כלי' ולא כלי ממש - כיוון שמקבל המשכה שלא בערך לעבודתו.

טו "דמ' הוא מאותיות האמתי"ן שמורים על הקטנת הענין" בכללי הדקדוק, כל מילה מורכבת מורשה בן 2-3 אותיות, המוזהו בסיס לכל הטיה אפשרית. שבעת האותיות הא"מ/ת/י/ו/י' הן 'אותיות עור' המופיעות כתוספת לשורש ומעניקות לו משמעות ספציפית ומוגבלת. ולדוגמה: ה' הידיעה פוצצמת את משמעות המילה (העין הידוע - ולא כל עין). א' מטה את המילה ללשון עתיד בלבד (אעשה בעתיד - משרוש ע.ש.ה). מ' פוצצמת את המילה (מבטיח - ולא כל היתר). וכן הלאה.

סיכום: שני הכתרים הם מקור שלמעלה משייכות לפנינו, ולכן ניתנו רק על הקדמת נעשה לנשמע שהוא קבלת עול מלכות שמים וביטול כל מצאותו לבעל הרצון. ועל-ידי זה גם הביטול ונשמע, של קבלת עול מצוות בכוחות הגלויים, הוא באופן שאין שלא יקיים הציווי.

ט) ויש להוסיף, דכמו שברצוא ושוב, תכלית הכוונה דהרצוא הוא בשביל השוב שלאחרי הרצוא⁵³ מ, על דרך זה הוא בנעשה (קבלת עול מלכות שמים) ונשמע (קבלת עול מצוות) שהם כמו רצוא ושוב, שתכלית הכוונה דנעשה הוא שיביא לנשמע. ועל-ידי הקדמת נעשה לנשמע, שנעשה הוא הקדמה לנשמע, מיתוסף עליו בנעשה מ. כי הביטול דנעשה (מצד עצמו), עם היותו ביטול דמסירת נפש שהוא ביטול הכי נעלה, הוא הביטול של האדם⁵⁴ מ, ועל-ידי שחנעשה הוא הקדמה לנשמע לקבל עליו עול מצוות מ (שוב והמשכה למטה), על-ידי זה נשלמת הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁵ מ, כוונה העצמות⁵⁶. ויש

⁵³ ראה באריכה סה"מ תרמ"ט ע' דנו ואילן.
 ובכ"מ.
⁵⁴ ראה סה"מ תכ"ט שם (ע' קצב).

ביאורים במאמרי רבינו

מ "תכלית הכוונה דהרצוא הוא בשביל השוב שלאחרי הרצוא" אף שתנועת ה'רצוא' היא דרגה גבוהה מאוד בעבודת ה', ובקות בתגלית בה, בכלואת, "תכלית הכוונה", היינו המטהרה האלוהית ב'רצוא' - היא ה'שוב' שלאחר-כך. כיוון שכוונת הנעשות היא "נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים", וזה נעשה על-ידי ה'שוב' דוקא, שמתעסק עם העולם.

אלא שה'שוב' צריך לבוא לאחר שהיה תחילה 'רצוא' - שמציאות העולם אינה תוספת מקום אצל, כי אז דוקא נרגש בו ביתר שאף, שהמטרה ב'שוב' ובשהיה בעולם היא להשלים את הכוונה של העליון.

מא "על-ידי זה מיתוסף עליו בנעשה" ועל דרך זה מבאר בספרות שעל-ידי שאצילות נעשה מקור להתהוות עשיה, נעשה על-ידי באצילות - שעל ידו מתמלאות כוונת העצמות. וכן כשהודי מתבונן באצילות ועובד ה' נעשה על-ידי באצילות.

מב "הביטול של האדם" היינו שהאדם הוא במצב נעלה. ואפילו שרגיש אצלו הבעלות של הקב"ה, לא נרגש הרצון והכוונה שלו.

מג "שתנעשה הוא הקדמה לנשמע לקבל עליו עול מצוות" בהשקפה ראשונה, המעלה שהנעשה' מגיע אליה היא מכיוון שבסופו של דבר נשלמת באמצעות הכוונה. אבל בעומק יותר, העליון הוא מפני שהנעשה' הוא מלכתחילה באופן כזה שמביא ל'נשמע'. וכמו שבארנו לגבי רבי עקיבא, ש"בכנס בשלום וצא בשלום", כיוון שגם הרצוא שלו היה מלכתחילה במטרה להגיע לשוב. והיינו שהמטרה שלו אינה להגיע לדרגת הביטול, אלא לעשות רצון ה'.

וזהו מה שמוסיף בסוגריים "שהביטול דנעשה (מצד עצמו) . . הוא הביטול של האדם", היינו שזהו דוקא כשתנעשה הוא לעצמו, אבל כאשר נרגשת בו הכוונה, אזי מתוסף בו עליו.

מד "נשלמת הכוונה . ." הכוונה היא עול מצוות ולא עול מלכות שמים, כיוון שכוונת העצמות היא שיהיה תחתון, ואזי תהיה 'דירה בתחתונים'. אבל כאשר הוא במצב של קבלת עול מלכות שמים - הוא לא תחתון אלא אינו במציאות. ולכן עיקר השלמת הכוונה היא כאשר מציאותו נרגשת ועל ידה ממלא את הכוונה.

כבדי שהביטול יהי'ה (גם) בנוגע לקיום התורה ומצוות בפועל³². וכאשר הביטול דנשמע (קבלת עול מצוות) הוא לאחרי ועלידי הקדמת הביטול דנעשה (קבלת עול מלכות שמים) ז, שרגיש בגיג'י דזה שמקבל עליו לעשות כל מה שיצטווה הוא מפני שהוא עצמו עבדו של המלך ז, אזי, גם הביטול דנשמע הוא בכל מציאותו (בנוגע לכחות הגלויים שלו), ואין שייך כלל שלא יקיים הציווי ט.

(52) כי הביטול דקבלת עול מלכות שמים (מצד עצמו) הוא באופן דרצוא והעלאה למעלה ואינו שייך

לקיום המצוות – ראה סה"מ תרכ"ט שם (ע' ק"ז) 17.

ביאורים במאמרי רבינו

לו בהערת רבינו כלומר, אף שמקבל עול מלכות שמים באופן פנימי ובטל במציאות, הרי התנועה הכללית היא של העדר המציאות. וכמו שמבואר ברא"ח לגבי ראש השנה שחל בשבת, שקיום תמליכוני הוא לא תקיפת שופר, כיוון שיהודי בטל במציאות עד שאינו מסוגל להמליך במעשה אלא עומד כאבן דומם (ראה סה"ש תשפ"ט ח"ב ע' 708 ואילף). ולכן יש צורך בתוספת של קבלת עול מצוות, בה נדרשת ממנו תנועה נוספת של קיום המצוות בפועל:

לו **"ובאשר הביטול דנשמע (קבלת עול מצוות) הוא לאחרי .."**
כפי שמבואר בהערת רבינו 50, הרי כל ביטול של עול מצוות בא בקרקמת קבלת עול מלכות שמים וממנו התפתח עול מצוות, ובכך אין חידוש.

אלא, שאף שהיסוד הוא ביטול וקבלת עול מלכות שמים, הרי כיוון שבפועל ממוקד בעול מצוות ומרגיש את מציאותו וכוותו - יתכן מצב שבמשך הזמן תיעלם הקבלת עול מלכות שמים, ושאר רק העול מצוות.

ולכן אין הכוונה רק לסדר הדרגים, אלא יתירה מזו - שקבלת עול מלכות שמים נרגשת גם בקבלת עול מצוות, כלהלן בביאור הבא.

לח **"שרגיש בגיג'י דזה שמקבל עליו לעשות כל מה שיצטווה הוא מפני שהוא עצמו עבדו של המלך"**
ביאור העניין: לאחרי, היותו "עבדו של המלך" היא תנועה של רצוא והעלאה (שמתבטל כמו 'אבן

דומם), ולא תנועה שמובילה לעשייה ועול מצוות? אלא, שתכלית הכוונה האלוהית ב'עשה' היא שיביא ל'נשמע' (כמ"ש בסעיף הבא "שתכלית המונה דנעשה הוא שיביא לנשמע"). והיינו שיהיה נרגש אצל האדם שהביטול כשלעצמו אינו היעד, ולכן אין מטרה להיות 'אבן דומם'. אלא שמתבטל כבדי למלאות הכוונה העליונה, ומודי הכוונה? - שהתעל מצוות יהיה בשלימות.

ומכיוון שהמניע לקבל עליו עול מצוות הוא זה שהוא "עבדו של המלך", לכן הביטול הוא בכל המציאות של הכחות הגלויים, שאין שייך שלא לקיים הציווי.

לט **"ככל מציאותו (בנוגע לכחות הגלויים שלו), ואין שייך כלל שלא יקיים הציווי"**
היינו, למרות שאין הכוונה לביטול של קבלת עול מלכות שמים, אלא לביטול של קבלת עול מצוות. מכל מקום, הקבלת עול מלכות שמים משפיעה גם על קבלת עול מצוות, להיות בשלימות יותר.

כלומר, שמצד טבע היש, לא יכול להיות מצב כזה ש"אין שייך כלל שלא יקיים הציווי", כיוון שהוא 'יש' ויתכן שהציווי לא יסתדר עם שיתו. אבל מכיוון שהעול מצוות התעורר בעקבות העול מלכות שמים, הרי נמצא שכל הדגש מציאותו וכוותו התעורר מלכתחילה כבדי למלאות הכוונה, ותנועה זו היא כל קיומם. ולכן יכולה גם מציאותו להגיע לביטול זה, שגם בכחות הגלויים 'אין שייך כלל שלא יקיים הציווי'.

חדש הוא מולד הלבנה, ענין הביטול. יש לומר הביאור כזה, דענין מולד הלבנה הוא (לא הביטול שלה, אלא אדרבה³³) שגולד מציאותה, על-ידי שנמשך בה אור השמש. וזה שבעת המולד היא רק נקודה בלבד, שזה מורה על הביטול שלה (כנ"ל). הוא, שהמציאות דהלבנה, האור שלה, היא בכחיתת ביטול, שרגיש בה שהאור שבה הוא לא משל עצמה ורק שמקבלת מהשמש ט. ועל דרך זה הוא בשראל שמונין ללבנה, דענין הביטול דראש חודש בעבודת האדם הוא שהמציאות שלו היא בביטול. וישי לומר דזהו שמבואר בתו"א דזה שראש חודש נקרא יום הזה (סתם) הוא כי יום הזה הוא אהבה שבכחיתת ביטול (היום גם אור נקרא יקרא אלקים לאור יום ואהבה היא אור, וזה הוא יחודא עילאה (שלקן משה רבינו נתנבא בזה³⁴), ויום הזה הוא אהבה שבכחיתת ביטול יחודא עילאה ז", כי מהשעמים על זה שאהבה נק' בשם אור, הוא, לפי שאהבה היא התפשטות³⁵ [לכן היראה שהיא כיוון (היפך ההתפשטות) נקראת בשם חושך³⁶] ז, והביטול דראש חודש הוא לא באופן שמתבטל ממציאותו (דוגמת הביטול דיראה), כי אם, שהתפשטות (המציאות) שלו היא בביטול]. ועלפי זה יש לבאר הקשר דשני הענינים שבראש חודש סיון (ביטול הלבנה והשלמת עיקרי המדות שלפניהם הם תנועות הפוכות, ביטול ומציאות), כי ענין מולד הלבנה הוא שהמציאות הוא בביטול.

סיכום: בעומק יותר, החידוש הוא שגם מציאות הלבנה שגולדה בראש חודש, היא בבדינת נקודה וביטול. והו הקשר בין שני הענינים בראש חודש סיון – שגם שלמות המדות היא בביטול.

(31) כ"ה בסה"מ תרנ"ה שם. ובכ"מ.
(32) לטעמי מודיע בפירוש הכתוב (שמואל-א כ, יח) מחר חודש נפקדת כי יפקד מושבך, ד"איפקד מושבך" הוא בערב ראש חודש, ובראש חודש הוא "ונפקדת" שימיה בו (לעיל ה"א ע' שמג. ובכ"מ).
(33) בראשית א, ה.
(34) ספרו בספר הערכים שם.
(35) ספרו (דובא בפריש"י) ר"פ מטות.
(36) רואה ספר הערכים-תכ"ד כרך ב ערך אור – ביחס לחושך ע' תקמ"ג. ושי"ג. וראה גם הוספות לה"א שם (קט, ג) "התפעלות אהבה שהוא נק' אור שמאיר בתפשטות".

ביאורים במאמרי רבינו

טז **"עניין מולד הלבנה הוא .. שגולד מציאותה"**
כי עניין הלידה הוא לא שחולד הוא קטן, אלא שהוא נהי' למציאות (אלא שבפועל, בשלב הזה מציאותו היא באופן של קטנות). לכן, בראש-חודש שבו היא לידת הלבנה אסור להתענות, כי עניינו הוא שמחה על כך שגולדה ונהייתה למציאות (אלא שהמציאות היא בביטול, כלומר שהאור בה הוא לא משל עצמה ראה בביאור טז).

מה שאין-כן ערב ראש-חודש הוא זמן של מורדות ובהרבה קהילות אומרים סליחות ומתענים בו (יום כיפור קטן), כי ערב ראש-חודש ענינו הוא 'העדר' מאחר שהלבנה עדיין לא 'עלדה':

ז **"אהבה שבכחיתת ביטול יחודא עילאה"**
יחודא עילאה' הוא ביטול מוחלט. ו'אהבה' שבכחיתת ביטול יחודא עילאה' היינו שמונת אצילו שהסיבה היחידה לכן שיש לו טבע של אהבה היא כדי לאהוב את הקב"ה.
יח **"אהבה היא התפשטות .. יראה שהיא כיווין"**
אהבה היא התחברות של מציאות האדם, שהיא בתוקף עד שמתפשטת גם כלפי חוץ. לעומת זאת יראה היא תנועה של כיוון, שמציאותו מתבטלת ונאבדת. וזהו שאהבה נקראת בשם 'אור' שהוא עניין של התפשטות (ומה שיראה נקראת חושך הוא כמו 'לא תשקף' - לשון מניעה וכיוון).

וביאור העילוי שנעשה בהביטול דנשמע עלידי הקדמת הביטול דנעשה, יוכן בהקדים תוספת ביאור בהבדל בין קבלת עול מלכות שמים לקבלת עול מצוות בנוגע לאדם,

דכמו שלמעלה, הביטול דקבלת עול מצוות הוא להרצון (גילוי) והביטול דקבלת עול מלכות שמים הוא לבעל הרצון, על דרך זה הוא בנוגע להאדם, שהביטול דקבלת עול מצוות הוא בהגילויים האדם, שיעשה כל מה שיצטווה ויתירה מזו שזה (לעשות מה שנצטווה) יהיה הרצון שלו, והביטול דקבלת עול מלכות שמים הוא בהאדם עצמו, שכל מציאותו הוא זה שהוא עבדו של המלך, מלכי המלכים הקב"ה זי. ומזה מוכן, שהמעלה דקבלת עול מלכות שמים לגבי קבלת עול מצוות היא גם בענין הביטול. דבקבלת עול מצוות, נשאר אצלו וכו מציאות שאינה בטילה⁵¹ זז, ואמיתית הביטול הוא בקבלת עול מלכות שמים, שכל מציאותו הוא זה שהוא עבד המלך. [וזה צריך להיות (גם) קבלת עול מצוות הוא

^[50] שייך דוקא לאחרי שקבלו אותו למלך עליהם (ראה מבילתא ויל"ש) עה"פ יתרו כ. ו.א"כ, כשמקבל עליו עול מצוות, זה עצמו מוכיח שקיבל עליו עול מלכות שמים, ולמה צריך לצוות שקיבל עליו עול מלכות שמים תחלה. ויש לומר, שהציווי לקבל עליו עול מלכות שמים תחלה הוא שהקבלת עול מלכות שמים הרי"ה "תחילה" דקבלת עול מצוות, היינו שבעול המצוות שלו יודגש בגילוי הביטול דעול מלכות

ביאורים במאמרי רבינו

לד **"בהאדם נעצמו, שכל מציאותו הוא זה שהוא עבדו"**.

כמבואר לעיל ביאור כ"א שלעבד אין בכלל מציאות, והוא לא 'בן-אדם' לעצמו, שהרי אין לו ישות עצמאית, אלא הוא כאחד הנכסים של הארון (שם שלאדיון יש שולחן וכסא שיכול לעשות בהם כרצונו, כן יו יש לו עבד, ויכול לעשות בו כרצונו).

לה **"אצלו וכו מציאות שאינה בטלה"** ובהערת רבינו 51 מבאר שאין המונה שיש באדם שני חלקים שאחד בטל והשני אינו בטל, אלא לשתי הדוגות של עצם והתפשטות - שהתפשטות בטלה אבל העצם אינו בטל. ומאחר שהעצם הוא גם העצם של ההתפשטות, הרי כאשר חסר בעצם חסר גם בהתפשטות.

היינו, שכאשר הדגש אצלו הוא בעיקר בעול מצוות, אבל עדיין מרגיש מציאותו שהוא בן אדם, אפי הקבלת עול מצוות תהיה קשה מאוד או שלא

ביאורים במאמרי רבינו

(ו) **ועל-פי זה יש לבאר מה שקשיו התוספות דהוה ל"ה למילף מדבר ממדברי,** כי זה שבראש חודש סיון באו לבחינת מדבר הוא ביטול נעלה

יותר מזה שראש חודש נקרא יום הזה. דענין יום הזה הוא שהוא במציאות (ועד למציאות דהתפשטות, יום) אלא שהמציאות שלו היא בביטול (הזה), מדהאיךכן זה שבראש חודש סיון באו לבחינת מדבר [שהדחיבור שלו אינו דיבור עצמו כלל, ופה האדם הוא רק כלי לדבר הו"ה המדבר על ידו, ועל דרך דבר ה' כפי הנביא³⁷] הוא ביטול המציאות יט. וכיין שיעיקר המעלה דראש חודש סיון הוא שבו באו להביטול דמדבר כ, לכן מקום לומר שהרמוז בכתוב (שהוה ה"ה בראש חודש סיון) הוא בתיבת מדברי³⁸. וזה שהלימוד בגמרא הוא מכיום הזה, הוא, כי הענין דיום הזה שבראש חודש סיון הוא נעלה יותר גם מהביטול דמדבר, כדלקמן.

סיכום: ובויה יובן סברת התוס', כי "ביום" הוא מציאות ו"הוה" הוא ביטול. ועיקר מעלת ראש חודש סיון הוא דוקא בענין "מדבר" - ביטול במציאות. אלא שבפועל יש מעלה בעניין "ביום הזה" יותר מהביטול דמדבר, כדלקמן.

(ז) **וירכן זה על-פי מה שאמרו רז"ל³⁹ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו מלאכי השרת וקשרו לכל אחד מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. וידוע הדיןך בזוה"ו, דבתחלת המאמר בשעה שהקדימו כו' משמע דזה שקשרו להם שני כתרים הוא מפני שהקדימו נעשה לנשמע, ובסיום המאמר אומר אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, דשני הכתרים הם עבור נעשה ונשמע עצמם. ומבאר אדמו"ר מהר"ש במאמרו ד"ה בשעה שהקדימו שנאמר כש"פ במדבר לפני מאה שנה⁴⁰, דנעשה הוא קבלת עול מלכות שמים ונשמע הוא קבלת עול מצוות כא. וענין הקדמת נעשה לנשמע הוא כמאמר רז"ל⁴¹ למה קדמה**

^[37] תר"ח שם (שם רנו, א).

^[38] ועל-פי זה יומתק לשון הגמרא (פסחים ו, ב) "אמיא מדבר ממדבר" ולא "מדבר סיני ממדבר סיני" (וכן בקדושת התוספות "אמאי לא ליקו הכא מדבר מדמדבר") - כי המעלה דראש חודש היא הביטול

^[40] בטה"מ תרכ"ט ע"קף ואילך.

^[41] ברכות יג, א במשנה.

ביאורים במאמרי רבינו

יט **"ביאשחרודש סיון באו לבחינת מדבר"** . ש"הוא עיקר קבלת התורה" כלעיל תחילת סעיף ב'. היינו שמצד ראש-חודש סיון לענין מציאות בביטול, ומצד היותו ראש-חודש סיון באו לענין 'ביטול המציאות'.

כ **"עיקר המעלה דראש חודש סיון הוא שבו באו להביטול דמדבר"**
את כל מה שיצווה.

מכלמקום, זה עצמו שהוא רוצה בפעולת הכחות ג', הוא הוכחה שיש לו שייכות אליהם – מקיף דגלגלאת. והוא ירידה לגבי הרצון עצמו כמו שהוא למעלה מהרצון לעשות – מקיף דכתר ג'.

ההנה זה שבחג השביעות הוא המשכת הכתר, הוא אמיתית הכתר שלמעלה מגלגלאתא⁴⁷. ועל דרך זה הוא בנוגע לשני הכתרים שנגד נעשה ונשמע שנמשכו בערב חג השבועות⁴⁸, שהם מקיפים שלמעלה משייכות לפנימי⁴⁹. ועל-פי זה יש לבאר שקשירת הכתר שנגד נשמע היתה דוקא על-ידי שהקדימו נעשה לנשמע, כי הביטול דקבלת עול מצוות הוא ביטול להרצון, וכיון שהמצוות הם ציוויים להאדם, הרי הרצון דמצוות הוא על דרך הרצון (האדם) שרוצה לעשות על-ידי הכחות שלו, מקיף דגלגלאת. והמשכת המקיף דכתר (מקיף שלמעלה משייכות לפנימי) הוא על-ידי הביטול דקבלת עול מלכות שמים, ביטול לבעל הרצון ג'. ועל-ידי שהקדימו נעשה לנשמע, קשרו להם שני כתרים אחד ננגד נעשה ואחד ננגד נשמע, כי על-ידי הקדמת נעשה לנשמע, גם הביטול דקבלת עול מצוות הוא באופן שנהגש בו בגילוי⁵⁰ שהוא בא מהביטול דקבלת עול מלכות שמים, ביטול לבעל הרצון.

(47) בהוספות לת"א יתרו שם בסיום המאמר (ק').
 א-2) נגדו הלשון גלגלאת דאריך. אבל מומשך הענין שם משמע, שדוברי שם בדוגמא דרצון שלמעלה מרצון לעשות – ראה שם, שהדבור שתלוי בבחייה ורצון שרש הוא בהתפשטות הרצון והדבור שאינו תלוי ברצונו (בחינת מוכר) מגיע בפנימית הכתר, רצון הפשוט, רצוא דכל רעיון.
 (48) כי הקדמת נעשה לנשמע היתה בחמישי בסיון – פרש"י ע"פ משפטים כ"ד, ר'.
 (49) ראה הוספות לת"א שם (קט א) שמקשר הענין דב' הכתרים עם זה שעל כל דבור ודבור פדחה נשמחן (ראה שבת פ"ח, ב) – והרי הענין פדחה נשמחן הוא (לכאורה) בדוגמא שלמעלה מהרצון לעשות.
 (50) ועל-פי זה יובן מה שאר"ל (הובא לעיל סי"ז) "שיקבל עליו עול מלכות שמים חלה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות" – דלכאורה, בלי קבלת עול מלכות שמים אין אפשרות להיות עול מצוות [בדוגמת מלך כשר דרם, שהתורל לקיים גזירותיו בין אם רצה ובין אם רצה

ביאורים במאמרי רבינו

לא "רוצה בפעולת הכחות" ובמשל הנ"ל מאדון ועבדו. מצד מוחות העצמית אף שהרצון פועל בדרך שליטה, הרי עצם זה שהרצון רוצה בפעולת הכחות, מראה שהוא נתון להם מקום. ומתוצאה מכך, גם הכחות מצידם מרגישים תפיסת מקום, שהם מסייעים להשלמת הרצון.

וכמו במשל הנ"ל מאדון המצווה לעבד, שאף שהאדון נשאר ברומוותו, הרי בפועל הוא מתייחס אל העבד ובכך נתון לו מקום.

לב "הרצון עצמו כמו שהוא למעלה מהרצון לעשות" ה"רצון עצמו" הוא מה שרוצה את עצם הדבר, לפני שמתעורר הרצון לעשותו או להשיגו. ובדרך זו, אין כל נתינת מקום לאברים ולכחות.

פרשת שמע לוהיה אם שמוע כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך יקבל עליו עול מצוות כב. ומבאר שם, דפרשה ראשונה היא רצוא ומסירת נפש ופרשה שנייה היא שוב ג'. וכמו שברצוא ושבו, בתחלה צריך להיות רצוא ואחר כך שוב, על דרך זה הוא בקבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות כ, שלפני קבלת עול מצוות צריך להיות קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות כ, מה שאמרו רז"ל בשעה שהקדימו בו, אף ששני הכתרים הם ננגד נעשה ונשמע עצמם [אחד ננגד נעשה ואחד ננגד נשמע], כי בכדי שיהיה השוב (נשמע) צריך להיות קדימת הרצוא (נעשה) כ. וממשיך בהמאמר שם, דזה שקשרו להם שני כתרים (כתרים דוקא), הוא, כי כתר הוא מקיף, סובב, ויש בוה ב' ענינים, עליית ממלא

(43) בסוף המאמר – ע' קצב.

ביאורים במאמרי רבינו

והחילוק העיקרי ביניהם: בקבלת עול מצוות נגדו שהוא אדם ויש לו כחות, אלא שמקבל על עצמו לצלל אותם כדי למלא את רצון ה'. אבל קבלת עול מלכות שמים היא תנועת נפש עמוקה הרבה יותר, ומלשון המאמר להלן "שכל מציאותו הוא זה שהוא עבדו של המלך" – לעבד אין בכלל מציאות, והוא לא "ב'צוא" לעצמו, שררי אין לו יישות עצמאית, אלא הוא כאחד הננסים של האדון (כשם שלאדון יש שולחן וכסא שיכול לעשות בהם רצונו, כך יש לו עבד, ויכול לעשות בו רצונו), ואם כן, ההרגשה והדגש בקבלת עול מלכות שמים היא על כך שהוא איננו. לעומת זאת בקבלת עול מצוות, ההרגשה היא שיש לו כחות לעשות מה שמצוירים אותו.

כב "שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך יקבל עליו עול מצוות"

הפירוש הפשוט בזה הוא, שלפי קבלת עול מלכות שמים אי אפשר להיות עול מצוות [בדוגמת מלך בשר דרם, שקבלת העול לקיים גזירותיו שייך דוקא לאחרי שקבלו אותו למלך עליהם (ראה בפילגא רי"ש) ע"פ ת"ח ב' ג. א.]. וליתר ביאור: אדם יכול כמובן לקיים מצוות המלך גם ללא קבלת עול מלכותו, אלא שאז קיום המצוות נעשה בבחייתו ומרצונו. אבל לקיים בדרך של 'עול מצוות' שהוא בין אם רוצה ונתן לו ובין אם לאו – הוא רק אם קיבל אותו למלך עליו. וראה בהערות רבינו 50 שמבאר זה באופן עמוק יותר.

כג "דפרשה ראשונה היא רצוא ומסירת נפש ופרשה שנייה היא שוב"
 פרשה ראשונה היא 'רצוא', כיוון שנאמר בה

הפסוק 'שמע' . . . אח' שהוא ענין המסירות נפש, למסור נפשו באחד - להתבטל וליכלל במקורו. וכן נאמר בה הלשון 'כל מאודך' (שלא נאמר בפרשה שניה). שהוא ענין הרצוא וההשתקקות בלי גבול, יותר ממה שנתפש יוכלה לשאת.

והפרשה שניה היא 'שוב' כיוון שענינה קבלת עול מצוות, שהוא ענין השבו - להמשיך אורית בכלים. והוא שמפוט בה גם את העבודה בעניני העולם 'אספת זבגן' וגו', ובחסירות מנואר עוד שבפרשה שניה נאמר 'לעבדו' שהוא לשון ציבוד עורות, וזה מורה על העבודה ודניקון העולם (ראה י"ח י"ח ב"ס השני תש"ז ע"פ ט, ד"א דגבס תש"ז ע"פ ט').

כד "וכמו שברצוא ושבו .. על דרך זה הוא בקבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות"

הקשר בין 'רצוא ושבו' לקבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות הוא, ש'ברצוא' האדם יוצא ממצויאותו (ומתכלל באילוקות), ובכך הוא דומה לקבלת עול מלכות שמים, בה הדגש הוא על כך שמאבד את יישותו כבן אדם ונדה נכס של האדון. לעומת זאת 'בשוב' הוא נשאר למטה נשמח בנר לקיים תורה ומצוות, והוא על דרך עול מצוות שמקבל עליו לצלל את כוחותיו לקיים ציווי ה'.

כה "כי בכדי שיהיה השוב (נשמע) צריך להיות קרימת הרצוא (נעשה)"

אומ"ד מוה"ר ש' מקשה שם במאמר, שמלשון חז"ל 'בשעה שהקדימו' משמע שהכתרים ניתנו על הקדמת נעשה לנשמע. אבל מכך שניתנו שני כתרים, אחד לכל אמירה, משמע שניתנו על עצם אמירת

ביאורים במאמרי רבינו

בסובב והמשכת סובב בממלא כ.ו. ולכאורה הכוונה, דכתר שכנגד נעשה (רצוא) הוא עליית ממלא בסובב וכתר שכנגד נשמע (שוב) הוא המשכת סובב בממלא.

ליש לומר, דזה שמוסיף בהמאמר שזה שקשרו להם שני כחתיים הוא כי כתר הוא מקיף, הוא, כי מלשון רז"ל בשעה שהקדימו כו' קשרו להם שני כחתיים משמע שהדיקו דהקדימו נעשה לנשמע שייך לשני הכחתיים שכנגד נעשה ונשמע (ולא לנעשה ונשמע עצמם) כ, ולכן מכאן דכתר הוא מקיף וסובב ושני הכחתיים הם שני ענינים בסובב, כי זהו ביאור על זה שקשרת שני הכחתיים היתה דוקא על-ידי שהקדימו נעשה לנשמע (ברלקמו). וזה שמכאן לפני זה דזה שצריך להקדים נעשה לנשמע הוא כי נעשה ונשמע הם כמו רצוא ושוב, הוא ביאור על זה שכתרת שכנגד נשמע (מקיף וסובב) הוא דוקא כשהנשמע הוא לאחרי הקדימה דנעשה. כי מקיף וסובב הוא למעלה משייכות לעולמות, וכיין שנשמע הוא שוב והמשכה למטה כ, לכן, זה שקשרו כתר (מקיף וסובב שלמעלה מעולם) כנגד נשמע

ביאורים במאמרי רבינו

נעשה ונשמע ולא על הקדמת נעשה לנשמע. ובמשתות התינון שכותב הוא שישעשה שהקדימו' מלמד את הסדר בעבודת האדם - שהרצוא קודם לשוב, כמו שפרשת שמע קדמה לפרשת והיה אם שמוע. והכתרים ניתנו על עצם אמירת נעשה ונשמע. אלא שבאמת אין תירוץ זה מיישב את לשון הגמ', וכן צריך ביאור לשם מה מביא ענין רצוא ושוב, ואת הביאור על הכתרים שהם ענין המקיף. ולהלן יבאר רבינו את העומק שבדברי אדמו"ר מהר"ש.

כו עליית ממלא בסובב והמשכת סובב בממלא

עליית ממלא בסובב' הוא כמו באדם בקבלת על מלכות שמים, כאשר מקבל על עצמו להתמסר לארון, הרי כל כחותיו ותכונותיו נכללים ומתרכזים בקריה אחת ששוללת את מציאותו הפרטית - היותו עבד של הארון, והיותו שמתעלה למה שלמעלה ממנו. לעומת זאת 'משכת סובב בממלא' הוא כפי שהתמסרות עצמתו זו יורדת להאיר בכחות הגלויים, כפי שיבואר בארחה להלן במאמר סוף סעיף ת.

כו 'ולא לנעשה ונשמע עצמם'

היינו ששפוטו דברי אדמו"ר מהר"ש הוא שהקדימה היא סדר העבודה, וללא הקדמת נעשה לא יהיה כבל נשמע. אבל מלשון רז"ל משמע שיש מעלה גם בנעשה ונשמע עצמם ללא הקדמה, והקדמה היא רק כדי שיקבלו הכתרים. ובהו מבאר

ביאורים במאמרי רבינו

בסובב והמשכת סובב בממלא כ.ו. ולכאורה הכוונה, דכתר שכנגד נעשה (רצוא) הוא עליית ממלא בסובב וכתר שכנגד נשמע (שוב) הוא המשכת סובב בממלא.

ליש לומר, דזה שמוסיף בהמאמר שזה שקשרו להם שני כחתיים הוא כי כתר הוא מקיף, הוא, כי מלשון רז"ל בשעה שהקדימו כו' קשרו להם שני כחתיים משמע שהדיקו דהקדימו נעשה לנשמע שייך לשני הכחתיים שכנגד נעשה ונשמע (ולא לנעשה ונשמע עצמם) כ, ולכן מכאן דכתר הוא מקיף וסובב ושני הכחתיים הם שני ענינים בסובב, כי זהו ביאור על זה שקשרת שני הכחתיים היתה דוקא על-ידי שהקדימו נעשה לנשמע (ברלקמו). וזה שמכאן לפני זה דזה שצריך להקדים נעשה לנשמע הוא כי נעשה ונשמע הם כמו רצוא ושוב, הוא ביאור על זה שכתרת שכנגד נשמע (מקיף וסובב) הוא דוקא כשהנשמע הוא לאחרי הקדימה דנעשה. כי מקיף וסובב הוא למעלה משייכות לעולמות, וכיין שנשמע הוא שוב והמשכה למטה כ, לכן, זה שקשרו כתר (מקיף וסובב שלמעלה מעולם) כנגד נשמע

ביאורים במאמרי רבינו

נעשה ונשמע ולא על הקדמת נעשה לנשמע. ובמשתות התינון שכותב הוא שישעשה שהקדימו' מלמד את הסדר בעבודת האדם - שהרצוא קודם לשוב, כמו שפרשת שמע קדמה לפרשת והיה אם שמוע. והכתרים ניתנו על עצם אמירת נעשה ונשמע. אלא שבאמת אין תירוץ זה מיישב את לשון הגמ', וכן צריך ביאור לשם מה מביא ענין רצוא ושוב, ואת הביאור על הכתרים שהם ענין המקיף. ולהלן יבאר רבינו את העומק שבדברי אדמו"ר מהר"ש.

כו עליית ממלא בסובב והמשכת סובב בממלא

עליית ממלא בסובב' הוא כמו באדם בקבלת על מלכות שמים, כאשר מקבל על עצמו להתמסר לארון, הרי כל כחותיו ותכונותיו נכללים ומתרכזים בקריה אחת ששוללת את מציאותו הפרטית - היותו עבד של הארון, והיותו שמתעלה למה שלמעלה ממנו. לעומת זאת 'משכת סובב בממלא' הוא כפי שהתמסרות עצמתו זו יורדת להאיר בכחות הגלויים, כפי שיבואר בארחה להלן במאמר סוף סעיף ת.

כו 'ולא לנעשה ונשמע עצמם'

היינו ששפוטו דברי אדמו"ר מהר"ש הוא שהקדימה היא סדר העבודה, וללא הקדמת נעשה לא יהיה כבל נשמע. אבל מלשון רז"ל משמע שיש מעלה גם בנעשה ונשמע עצמם ללא הקדמה, והקדמה היא רק כדי שיקבלו הכתרים. ובהו מבאר

בחדש השלישי ג' תשכ"ט

המשכה למטה) הוא דוקא מפני שהנשמע הי'ה לאחרי הקדמה דנעשה⁴⁴, רצוא ועלייה למעלה.

סיכום: אדמו"ר מהר"ש מכאן שהקדמת נעשה לנשמע היא כמו קבלת על מלכות שמים שלפני קבלת על מצוות, וכמו רצוא שלפני שוב. ומסיק שניתנת הכתרים הם שתי ענינים בסובב. ויש לומר שבכך מתבאר מדוע נתינת הכתרים היתה דוקא בגלל הקדמת הרצוא של נעשה.

(ח) **וצריך ביאור**, הרי כללות הענין דקבלת עול, גם קבלת על מצוות (נשמע), הוא ביטול, דענין הביטול הוא שהאדם יוצא ממצאותו כ, ואיפן תמהו מדוע קשירת הכתר שכנגד נשמע הוא דוקא כשהנשמע הוא לאחרי

הקדימה דנעשה.

ליש לומר הביאור כזה עלפי הדיוע⁴⁵ שהמקיף דכתר הוא אמיתית המקיף שלמעלה מהמקיף השייך לפנימי. דזהו החילוק בין כתר לגלגלתא, דגלגלתא

הוא מקיף השייך לפנימי, בדוגמת הגולגלת שבאדם שמקיף את המוח אבל שייך אליו, שהרי הגולגלת היא מגופו כמו המוח. והמקיף דכתר הוא מקיף שלמעלה משייכות לפנימי, בדוגמת כתר כפשוטו שהיא עטרה על המוח והגולגלת ואין לו קשר אליהם (שהרי הכתר הוא מאובים טובות ולא מגוף האדם). והגם שגם גלגלתא נק' בשם כתר, זהו בכללות. אבל עיקר הכתר הוא המקיף שאינו שייך לפנימי (שלמעלה מהמקיף דגלגלתא). ועל דרך הרצון שבאדם, דרצון הוא מקיף על כל הכחות והאובים, שיש בו שתי מדרגות⁴⁶. הרצון לעשות איזה דבר על-ידי הכחות שלו, דרצון זה עם היותו שולט על כל הכחות? לפי שהוא מקיף עליהם,

⁴⁴ היינו שהענין ד'נשמע' עצמו אפשר להיות גם כלי הקדימה ד'נעשה' [אלא שאנו שייך לבחור]. וראה לקמן הערה 50.

⁴⁵ המשך הסי' ע' רעג.

⁴⁶ דאה המשך הנ"ל שם ע' רפא.

ביאורים במאמרי רבינו

כט "גם קבלת עול מצוות (נשמע) הוא ביטול" והיינו, שסוף סוף, בנוגע לפועל, ענין קבלת עול מצוות הוא שאינו מקיים מצד השמה או מפני שרוצה בזה, אלא בדרך קבלת עול - כי הוא מוכרח. ואם כן הרי גם זה הוא יציאה ממצאותו וביטול. ולכן צריך ביאור מדוע שלא תמשיך את הכתר?

ל "שילט על כל הכחות" מעלת הרצון על הכחות הפנימיים: בכחות פנימיים תנפש מצמצמת לפי מידת האיבר, ולכן האיבר קולט את העניין לתוכו בפנימיות. ולדוגמא, לציווי קולט לא רק מתבטל לגביו.

וכן מבואר לגבי התבטל בין רב ותלמיד לבין ארון

ועבד: הרב מצמצם את עצמו להסביר לפי יכולת

התלמיד, ולכן התלמיד קולט את הסברא בפנימיות.

אך כאשר האוזן מצווה אל תעבי, אינו מצמצם את

עצמו אלא נשאר ברוממותו. ולכן העבד אינו מתחבר

לציווי קולט לא רק מתבטל לגביו.